

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Egyleti élet, Zimányi Alajos beszéde. — A kir. közjegyzők és az 1897. XXXIII. t.-cz. — Egy hézag a tkvi rendtartásban. — Nyugdíjintézetéről. — Illetékügyek. — Megüresedett közjegyzői állás. — Pályázat.

Egyleti élet.

Országos egyletünk folyó hó 6-án tartotta meg évi közgyűlését Zimányi Alajos kartársunk egyleti elnök vezetése alatt.

Sajnos, a közgyűlésre nagyon kevesen jelentek meg, pedig csak maga az a körülmény, hogy derék elnökünk beszámoló előterjesztését meghallhattuk, megérdemelte volna azt a csekély fáradságot, a mi a megjelenéssel jár.

Bámulatos, hogy a közjegyző, ki annyira magára van hagyatva, nem ragadja meg az alkalmat, hogy bár évenként egyszer társaival találkozzon, bajaikat, tapasztalataikat egymással közölje és az együttléteből szerezze meg azt az erőt, a többiek, az egész erejét, mely annyira szükséges minden egyesnek az élet küzdelmeiben.

Minden ilyen közgyűlés az eszmecsereinek oly lombikja kellene hogy legyen, melyből a kiforrás után minden eszme megtisztulva válnék ki a zürzavarból, és minden közjegyző tisztult eszméssel feljúlva térhetne vissza otthonába és megújult, megfrissült gondolatokkal és erővel folytathatná további működését.

Milyen különbség lenne annak a közjegyzőnek működése és élete között, a ki évenként felkeresné a központot és a között, a ki falujából soha sem távozott. De természetesen, a közgyűléseknek is érdeke és a vázolt érdeme csak akkor lenne, ha a közjegyzői testület minden tagja elhozná érdeklődését.

Elnökünk nagy érdekű előterjesztését egész terjedelmében itt közöljük

Egyletünk fennállásának kezdete óta az egyletnek ez a XII-ik közgyűlése, a melyen az itt megjelent tisztelt kartársaimat üdvözlöm.

Mielőtt elnöki előterjesztésemet tárgyilagosan megtenném, intézményünk és egyletünk jelen helyzetében szükségesnek látom, hogy a tárgyilagosságot megelőzőleg felemlítsem azokat a körülményeket, a melyeket a lefolyt évben a központi bizottság az egylet ügyeinek vezetése körül mindig szem előtt tartott.

Ennek megjegyzésével elnöki előterjesztésemet következőkben foglaltam össze.

Tisztelt kartársaim, a kik erre a közgyűlésre megjelentek, bizonyára kedvező értesülést várnak egyleti működésünk folyamáról.

Erős óhajom volt, hogy ennek a várakozásnak megfelelhessenek és hogy most már e helyről megtehessem azt a kijelentést, hogy hazánkban a közjegyzői intézmény a fejlődésnek már azon a fokán áll, a melyen mi közjegyzők a jogi közhitelesség közérdekű szolgálatában a jogügyletek minden részének rendezéséhez tevékenységünkkel már teljes mértékben hozzájárulhatunk. Óhajtottam volna azt a nyilatkozatot tenni, hogy a közjegyző állása a köztisztélet és közbizalom tekintetében az állami és társadalmi életben már teljesen abban a helyzetben van, a mely éppen közbizalmi kívánalmaknak megfelel; és óhajtottam volna kijelenteni, hogy az egész országban vagy legalább is egyletünkben nincs egy közjegyző kartársunk sem, a ki elégedetlenségnek adhatna kifejezést.

Hogy mindezt egykor elérhetjük, arra nézve megvan a reménysugár, de ez még csak a távoli jövőbe terjed, magát a sugarat már látjuk, de annak melegét mindeztideig nem érezzük. A mennyiben egyletünk ügyeinek vezetése körében az adatok elnöki kezemhez befolytak, azok folytán nagy sajnálatomra még most nincs módomban sem az intézmény fejlődését, sem karunk helyzetének javulását rózsás színben bemutatni, sőt tartok tőle, hogy egyletünk tevékenységének és befolyásának azt a sikerét sem mutathatom be, a melyet az egylet tagjai elvárnak.

Ha ennek okait csupán a kedvezőtlen oldalról akarnám itt elősorolni, akkor csak azt nyilváníthatnám, hogy a közjegyzői intézmény és a közjegyzői állások minősége utolsó közgyűlésünk óta hazánkban inkább hanyatlott és inkább kedvezőtlen uton halad, de fejlődésről, javulásról ezideig nem szólhatunk; s így ha hely-

zetünket pessimistikus oldalról mutatnám be, akkor inkább a csüggedés érzetét kellene hangoztatnom. Midőn az elnöki helyről ily értelemben tesz nyilatkozatot, akkor méltán elvárhatják a tisztelt kartársak, hogy számot adjak arról, mily körülmények azok, a melyek engem ily értelemben indítanak nyilatkozatra. Az okok, a melyek a kedvezőtlen hangulatot előidézik, nem a legközelebbi időben merültek fel, hanem régebbi időben keletkezett okoknak folyományai.

A közjegyzői intézmény fejlődésének főakadályaul — mondhatjuk: az akadályok alapjául, melyből mint forrásból keletkeznek a többi akadályok is, — törvényhozáshoz való viszonyunkat jelölhetjük meg. Sajnálatunkra nem találunk a törvényhozó testületben a közjegyzőség fejlesztéséhez, és annak a közérdek kívánalmára szerinti tökéletesítéséhez sem figyelmet, sem hajlamot.

Nincs a törvényhozó testület áthatva attól a meggyőződéstől, hogy az államok fennállásának legerősebb alapköve az igazságszolgáltatás, és hogy az igazságszolgáltatás intézményei közt a jól rendezett közjegyzőség a jogi közhitelesség hatályánál fogva az államot a jogi bonyodalnak jövőbeli veszélyeinek sokaságától menti meg.

Mindnyájan tapasztaljuk, és érezzük, hogy a közjegyzői intézmény fennállása óta történt és reánk vonatkozó törvényhozási alkotások a közjegyzőségnek inkább hátrányára, tevékenységünk korlátozására irányoztattak.

Elnöki előterjesztésem keretébe nem vonhatom be, a törvényhozás közönyösségéből reánk háramló sérelmek sokaságának részletezését, mert azokat különböző modorban a nélkül is mindnyájan érezzük; de a főbb sérelmeket mégis jeleznem kell azért, mert egyletünk működésének főcélja az intézmény fejlesztése lévén, t. kartársaknak tudniok kell, vajjon figyelembe vette-e egyletünk központi bizottsága azon okokat, a melyek az egylet fejlődésének főképp utjában állanak.

Főbb vonásaiban tehát jeleznem kell következőket:

1. Elsőbben is a bírósági megbízások jelenlegi rendszerét kell emlitenem.

A törvény rendelkezései e tekintetben a közjegyzőséget a bíróságok irányában nem koordinált társintézménynek, hanem inkább subordinált viszonyba helyezik. A bírói megbízásoknak mostani rendszere a közhitelességnek, és a közbizalomnak rovására

módot ad arra, hogy a bíróság a közjegyzőt alárendelt közegnek tekintheti, annak eljárása felett önkényüleg rendelkezhet, — jogorvoslattal meg sem támadható meghagyásokat adjon, — a közjegyzőt büntesse, birsággal terhelje, holott nekünk a hivatali hibák, mulasztások vagy visszaélések helyrehozására saját önálló kamaránk és fegyelmi bíróságunk is van.

2. A sérelmek között szintén főhelyen áll az is, hogy a törvény a közjegyzőt teljesen szükségtelen, felesleges, sőt inkább az ügyetek elintézését hátráltató munkálatoknak minden díjazás nélkül ingyen való teljesítésére kötelezi. Ily szükségtelen munkák összetorlódása folytán kénytelenek vagyunk irodaszemélyzetünk létszámát, az iroda-helyiséget, felszereléseket, minden megtérítés nélkül szaporítani.

Ez a sok ingyen munkálat az államkincstár és az egyes érdekelt feleknek szolgál javára és így evidens méltatlanság történik a közjegyzővel, midőn ezen sok és költséges ingyen munkát és kiadást mások előnyére kénytelen fedezni.

3. Szintén fősérelmek közé sorozhatjuk, hogy a díjszabás nemcsak hogy a régi korból maradt, elavult pénzvviszonyokhoz van szabva, mely díjak tehát a jelenlegi pénz és egyéb forgalmi és társadalmi viszonyokkal, és a teljesített munkával nincsenek arányban, hanem ez az elavult díjszabás, újabb törvényhozási intézkedések által még alább is szállított, mely körülmény az ország és világ jelenlegi körülményei közt unicumnak mondható és ennek az unicumnak éppen csak a magyar közjegyzőkkel kellett megtörténni.

Ehez még az is járul, hogy a díjaknak sem behajtása, sem biztosítása iránt nincs gondoskodva, mert a mi e részben történt, az inkább ellenkezőt eredményez, és nemcsak a közjegyzőt, nemcsak a bíróságot, hanem a pénzügyi hatóságokat is hasztalan hosszadalmas eljárásra kötelezi.

Mindezek nem így volnának, ha a törvényhozás a közjegyzői intézménynek a jogélet szükségleteihez alkalmas módon való fejlesztésére hajlamot és figyelmet fordított volna. Ámde ezen az állapoton mi közjegyzők legkevésbé segíthettünk eddig az ideig, mert állásunk az országos képviselői állással incompatibilis lévén, a törvényhozó testületbe való megválasztatáshoz nincs jogunk; sőt ki vagyunk zárva még a törvényjavaslatok előkészítésével foglalkozó bizottságból is, és ennél fogva sehol sem emelhetjük sza-

vunkat, hogy a törvényalkotás körében szakismereteinkkel, és gyakorlati tapasztalatainkkal helyes irányt vagy felvilágosítást adhatnánk.

Ily helyzetben a törvényhozó testület egy tagjában sem találunk szószólóra, mert azok más közérdekű ügyek iránt vannak érdekelve, és nem is ismerhetik azokat a körülményeket, a melyek működésünk megbénításával a jogbiztosság kárára befolyással bírnak.

Ezeket hozhatjuk fel a törvényhozáshoz való viszonyunk következményei gyanánt. Oly következmények ezek, a melyek nemcsak a mi intézményünk fejlesztésére, hanem általában véve az igazságszolgáltatás közérdekére nézve sem kedvezők.

De ezzel kapcsolatban van még egy körülmény, a mely tisztelt kártársaim figyelmét bizonyára nem kerülte el. Ez az, hogy az ügyvédi kar körében még mindig fennáll egy kis idegenkedés a közjegyzőség irányába.

Igaz, hogy hazánk ügyvédi karának legnagyobb része a tudomány — a tapasztalás és belátás azon a magaslatán áll, a melynél fogva a két hivatást — az ügyvédi és közjegyzői — jól megtudja különböztetni, és összhangba hozni, és nagyon távol áll az antagonizmustól; de tagadhatatlan, hogy a mi hatáskörünk némely része belevág az ügyvédi hivatáshoz tartozó ténykedések körébe — a mennyiben ügyfelek képviselője és a jogügyletek megkötése körüli eljárásnál a két intézmény hivatása s hatásköre nem tisztán van szabályozva, és a törvény a feleket e részben bizonytalanságban hagyja.

Ez a körülmény az idegenkedés teljes eloszlatására nem kedvező, és ez a helyzet nekünk abból az okból szolgál hátrányunkra, mert az előbb említettek szerint a közjegyző nem lehet a törvényhozásnak tagja, holott az ügyvéd az lehet, és ott műveltségénél és szaktudományánál fogva nagy horderejű befolyást gyakorolhat minden törvényhozási műveletnél és így a közjegyzői intézményre és állásra vonatkozó törvény alkotásnál is.

Bizonyosra vehetjük, hogy a törvényhozó testületben levő ügyvéd a közjegyzői intézmény fejlesztése és a közjegyzők — mint az igazságszolgáltatás körül rokontestületeknek helyzete tárgyában, — a minket érdeklő törvények alkotásánál lelkes szószólónk volna, ha a két testület hivatása és hatásköre tárgyában fennálló törvénytételek szabatosabb megkülömböztetéssel írják körül a két karnak hivatását és hatáskörét.

Azt hiszem, hogy tisztelt kartársaim közül egy sincs, a ki ne érezné súlyát még egy körülménynek, a mely szerfelett bénítja hivatásunk betöltése körüli működésünket.

Hazánkban a törvény senkinek sem szab kellő korlátot a mások jogügyeibe való beavatkozásra, hanem a jogismereteket és jogi tanulmányokat teljesen nélkülöző bárkinek, de kiváltkép a községi jegyzőknek nyíltan szabad kezet enged ügyfelek jogügyjeteibe való eljárásához.

Távol legyen, hogy különösen a községi jegyzők hatáskörét a királyi közjegyzők önérdeke szempontjából akarnám itt kifogásolni, sőt jól tudjuk, hogy a községi jegyzők az állami közigazgatás terén nagyon fontos helyet foglalnak, és hivatásukat az állami igazgatás más ágában dicséretre méltóan betölthetik. De nem tehetik ezt jogügyekben, melyre nézve hosszas jogi előtanulmány és szakértelem kívánatik.

A tapasztalás ezerféle adatai által bőven ki van mutatva, hogy a községi jegyzők a jogügyletek kötése körüli beavatkozásuk által, minden jóakarattal melletti is nagy zavarokat, jogi bonyodalmakat s helyrehozhatlan káros jogkövetkezményeket okoztak.

A mi pedig ennek az állapotnak a királyi közjegyzőségre való hatását illeti, ez abból áll, hogy a községi jegyzők éppen azért, mert az ügyfelek jogügyleteinek rendezésébe szabadon befollyhatnak, tehát nagyon természetesen a jogügyletek megkötése alkalmával az illetőket a királyi közjegyzőtől, és az ügyvéd felkeresésétől is visszatartják, nagy hátrányára a jogi közhitelességnek és jogbiztosságnak.

Nem szívesen hozom fel mindezen kedvezőtlen körülményeket, de nem is ok nélkül, hanem azért, mert a törvényhozás a bíróságok, ügyvédek és községi jegyzők irányában fennálló ezen viszonyunkat sokan a közjegyzők közbizalmi helyzetének megrontására hajlandók fordítani. Volt alkalmam már oly értelmű kedvezőtlen — habár alapjában helytelen vélekedést hallani, hogy Magyarországon tulajdonképpen nincs is szükség közjegyzőségre és közjegyzőre, mert a mit a közjegyzők végezhetnek, azt az ügyfelekre nézve előnyösebb módon elvégezhetik mások is. Nevezetesen: peres jogi ügyeket végeznek a bíró és ügyvéd; perenkívüli ügyekben végezhet a bíróság, a mely az örökösödési ügyeket ugyis intézi, és jogi tényeket közhitelesen tanusít, s egyéb hitelesítéseket is teljesíthet, amint hogy számtalan esetben, midőn a közjegyző akadályozva

van, a járásbíró végzi a közjegyzői teendőket és hitelesítéseket. Szerződések és egyéb okiratok szerkesztését és készítését pedig ily helytelenül vélekedők szerint legczélszerűbben végezhetik a községi jegyzők, vagy a hol fontosabb jogi kérdések forognak fenn, azt az ügyvéd végezheti, és annak birói hitelesítését is eszközölheti. Mindezek a jelenségek nem válnak az intézmény fejlődésének előnyére, habár szembetűnő, hogy ezen tulhajtott vélekedések a közjegyzőséget és közjegyzői hivatást az elcsüggedés hangján, vagy pedig az ellenszenv okából veszik vizsgálódásuk tárgyaul.

Azonban, tisztelt kartársaim, mi erre a t érre nem léphetünk, és nem ebből a kiindulási pontból tekinthetjük országos egyletünk tevékenységének feladatát, mi nem adhatjuk neki magunkat az elcsüggedésnek, mert az igazságszolgáltatás közérdekéről, és a jogbiztosságnak szükségességéről, más meggyőződésünk közvetlen saját gyakorlati tapasztalataink sokaságával van támogatva.

Mi lehetetlenségnek tartjuk, hogy az intézmény fejlődését a jövőben bármiféle ellentőrekvés sokáig megakadályozza vagy lehetetlenné tegye.

A történelem százféleképp igazolta már a fejlődés törvényének azt az igazságát, hogy mentül nagyobb a nyomás valamely életszükséget képező tény ellen, annál inkább táplálva van a fejlődés csirája és annál biztosabb a fejlődés bontakozása.

Már pedig a mi intézményünk a jogrend és jogbiztosság szempontjából annyira szükséges intézmény, hogy ezt egy rendezett jogállamban sem lehet nélkülözni, legkivált hazánkban és a jelen korban, a midőn az ösösség jogelvét a birtok és tulajdon szabad forgalma végtelen terjedelemben váltotta fel és így már magában ebben a körülményben benne foglaltatik a szükségesség a jogügyletek közhitelességének megszerzéséhez.

Világosan látjuk az ország jogéletének ezen állapotában, hogy az az elhibázott nézet, miszerint az ügyletek kötése körül minden kényszer kizárásával a kötések teljes szabadságának elve emeltessék érvényre, — jogéletünkben már is bonyodalmakat és káros jogkövetkezmények sokaságát szülte. annyira, hogy éppen ezen szabadoság miatt mindinkább bonyolódnak a jogviszonyok, szaporodik a jogkövetkezmények veszedelmes tömege és ezek mindinkább érlelik a szükségességet ahhoz, hogy a közhitelesség kényszere — legalább is a közérdeket érintő jogügyletek kötésénél — törvény utján kimondassék.

És itt felemlíthetem azt a reánk biztató jelenséget, miről tisztelt kartársaim a lapok útján bizonyára tudomással bírnak, — hogy a magánjog codificációjára vonatkozó munkálatok feletti tanácskozások közben többek, de kiváltképp a jelenlegi igazságügyminister ur a közjegyzők hivatásának több oldalú figyelembevételét sürgetik — és e mellett az is biztató jelenség, hogy a codificationális munkálatoknak ily irányban való rendezéséhez országos egyletünk által az igazságügyminister urhoz beadott előterjesztés és indoklás figyelembevételére történt utalás.

Ez tehát az a reménysugár, a mit előterjesztésem kezdetén említettem és ezt tekintjük biztos jelül annak, hogy a jogéletben előforduló és folyvást szaporodó zavarok miatt már beállott a kényszerűség arra nézve, hogy jogügyleteknél a közhitelesség megszerzésére szükségképp és a jogbiztosság közérdekéből tekintettel kell lenni. Ez a kényszerűség különben is elég világosan mutatkozik a bíróságok munkakörében látható tulhalmozottságból. Ez a tulhalmozottság illetékes helyen is feltünővé tette az ebből származó lassúságot és felületességet az igazságszolgáltatás körében és nagyon érlelik ugyanott azt a belátást, hogy ezen a bírósági személyzet létszámának bármiféle szaporítása, vagy a kezelés körüli eljárás módosítása nem segít.

Ehhez hozzájárul, hogy a hitellekkönyvek szerkesztése, kezelése s a jogügyletek bejegyzése körüli tapasztalatok szintén érlelik azt a meggyőződést, hogy a hitellekkönyvek állapota a reájuk fordított roppant költségek dacára nem teljesen, nem hitelesen tünteti elő az ingatlanokra vonatkozó jogokat és hogy ennek egyik főoka a jogügyletek keletkezése körüli okirati hibák s mulasztásokban rejlik, mely körülménynél fogva a jövőben annál bizonyosabban hiányosok és hitelnélküliek lesznek a telekkönyvek, mentül inkább elmulasztatik az okiratok körüli rendszer-változtatás.

Mindinkább tért hódít tehát illetékes helyen az a meggyőződés, hogy az igazságszolgáltatás közérdeke miatt a bíróságok munka köréből a perenkívüli jogügyletek intézését kisebb vagy nagyobb mérvben — esetleg egészen — el kell vonni és azokat, a melyeknél bírói beavatkozás nem okvetlenül kell, teljesen át kell engedni más jogi közhitelességgel felruházott közegek önálló intézkedése alá.

Hosszas megfigyelés és gyakorlati tapasztalatok összehason-

lítása folytán meg vagyok győződve, tisztelt kartársak, hogy ez az a tér, a melyen a mi intézményünket minden más pályán levők illetőségi körének legkisebb sérelme nélkül tökéletesíteni fejleszteni lehet — és ugyanezt emlegetik és mint lényegesen szükségeset sürgetik, vitatják közülünk, közjegyző kartársak közül, sokan.

A felmerült jelek folytán meglehet, hogy ez irányban elég gyorsan elérhetünk valamely javulást, de az is lehet, hogy még több ideig kell a türelem útján maradnunk, de a jogbiztosság közvéleménye csalhatatlanul fokozza a kényszerűséget arra, hogy a mi intézményünk az igazságszolgáltatás administrációjába mentül nagyobb hatáskörrel bevonassék.

Nekünk tehát tétlenül maradnunk, csüggednünk nem szabad, mert habár — a mint említettem — illetékes helyeken mindegyik ideig kellő támogatást nem nyertünk, de ezt a támogatást erősen szolgáltatja nekünk az a kényszer, a mely mindig fokozottabb mértékben fejlődik és a mely kényszer az illetékes helyeken inkább figyelem tárgya.

Egyesek közülünk az általam vázolt helyzetünkben alig tehetnek, alig érhetnek el valamit és így országos egyletünk területi működése elmaradhatatlanul kívánatos és mulasztást követnének el magunk — és intézményünk ellen, ha egyletünk működését akár közönnyel, akár idegenséggel bénítanánk.

Igaz, hogy közülünk többen beleöregszünk, belefáradunk az ut nehéz munkájában, de a fiatal erő körünkben nagy számban és nagy képzettségi apparatussal van képviselve.

Vegyék ők át a tevékenység munkájának folytatását, szívesen támogatjuk tapasztalati tanácsunkkal.

A mi pedig ezek után előterjesztésemnek tárgyilagos részét illeti, hogy tudniillik miben állott a központi bizottságnak a lefolyt évben az egylet érdekében teljesített működése, azt a közgyűlés tárgysorozatának sorrendjében egyletünk pénztárnoka dr. Cotteli Géza, továbbá Roth Zsigmond és Charmant Oszkár kartársaink részletesen fogják itt előadni, — azokból tehát elnöki előterjesztésemben általában véve annyiban teszek említést, a mennyiben elnöki közreműködésem felelőssége megkívánja.

Alapszabályaink szerint egyletünk fennállásának célja egyrészt az, hogy a közjegyzői intézmény fejlesztését, megszilárdítását és a hivatás egyenlő gyakorlatának megalapítását társas

működéssel előmozditsuk, továbbá hogy a közjegyzők szellemi s anyagi érdekeit egységesen képviseljük s irodalmi téren is előmozditsuk, — végre hogy munkaképtelenség vagy elhalálozás esetén a segélyre szoruló kartársainknak vagy családjának segélyt nyujtsunk és az erre szolgáló segélyalapot gyarapítsuk.

Ezen czélok tekintetében a központi bizottság a lefolyt évben többféle intézkedést tett, melyek közül a lényegesek a következők.

1. Előbbi közgyűlési határozat folytán a közjegyzők hatáskörének és díjszabásnak módosítása tárgyában az igazságügy-ministeriumhoz egy előterjesztést és indokolt kérelmet, nagy gondnal összegyűjtött adatok alapján készült szerkezetben, a központi bizottság egy küldöttsége vezetésem alatt az igazságügy-minister ur saját kezéhez benyujtván, — a mint t. kartársaim lapok utján is tudják, ezt a munkálatunkat az igazságügy-minister ur a codificáló bizottságnak azzal az utasítással adta ki, hogy előterjesztésünket a bizottság figyelembe vegye. Ez tehát reánk nézve örvendetesnek mondható.

2. A honfoglalás ezeréves emlékeül a közgyűlés által jutalmazott pályamunka kinyomatását a bizottság a közoktatási ministeriumhoz beadott kérelemmel az egyetemi nyomdában díjtalanul, vagy legalább a technikai kiadások kedvezményes megtérítése mellett óhajtotta eszközölni, de ezt a kérelmet a közoktatási minister ur nem találta teljesíthetőnek. Minélfogva a központi bizottság határozata folytán a „Pallas“ irodalmi és nyomdai vállalatnál fogom eme pályamunkát 500 példányban kinyomtatni, melyből minden egyleti tag megkapja az ingyen példányt.

3. Egyletünk által fenntartott szaklap, a melyet előbb Charmant Oszkár kartársunk szerkesztett, — számos ok miatt megszűnő és kezdetben más szerkesztő nem vállalkozván, a központi bizottság határozata folytán a „Jog“ szaklappal folytattam értekezést a végett, hogy ebben a szaklapban a mi értekezéseinkre vonatkozó közlemények részünkre szükségesnek látszó alakban felvétessenek.

Időközben azonban Schilling kartársunk a saját szaklapunk szerkesztésére vállalkozván, a központi bizottság a „Jog“ szaklappal való egyezkedéstől eltért és ennek következtében saját szaklapunk Schilling kartársunk szerkesztése mellett minden két hétben fog megjelenni; a mutatószámot itt is bemutatom,

de ez az első példány az országban minden közjegyzőnek meg is küldetett.

És most befejezem elnöki előterjesztésemet azzal, hogy a központi bizottság tevékenységének további részleteit, a mint említettem, a tárgysorozatban általam előbb megnevezett bizottsági tagok, kartársaim fogják előadni.

A kir. közjegyzők és az 1897. XXXIII. törvényczikk.

Az esküdtbiróságokról szóló törvény 6. §. megállapítja, hogy kik nem vehetők fel az esküdtek jegyzékébe és a 7. §. taxative felsorolja azokat, a kik az esküdtszéki szolgálattól mentesek, azonban sem a 6., sem a 7. §-ban felsoroltak között a kir. közjegyzők nincsenek megemlítve.

Nem tudom, a kamarák tettek-e annak idejében előterjesztést e tárgyban és az irányban, hogy a közjegyző a szolgálat alól mentesek közé felvétessék, ha igen, akkor nem értem az okot, a mely a törvényhozást vezette akkor, mikor a lelkészt, a gyakorló orvost, a gyógyszerészt, a kinek segéde nincs, a néptanítót, a postánál, a távirtdánál, a vasutnál, a gőzhajózásnál alkalmazott egyéneket kivétel nélkül mentesnek declarálta és a közjegyzőt nem.

Hisz a közjegyző épen úgy a köz-é mint az orvos, a pap stb. Ha a beteg végrendeletet nem tehet, esetleg nagyobb izgalomba esik, mint ha orvos jelen nincs, és ha a pap adja a lelki nyugalmat, a közjegyző jelenlétével nem kevésbbé járul hozzá.

Azonkívül nemcsak a lelkieket, de az anyagiakat is tekintetbe kell venni a törvényhozónak.

A közjegyző távolléte sok esetben helyrehozhatlan kárt okozhat, egy lejárt váltót kellő időben kell bemutatni, a mi halasztatlan, intés, felmondás, felhívás stb. mind határidőhöz lehetnek kötve; egy letétet, ha a közjegyző távollét miatt nem tud kiadni akkor, a mikor kívánják, esetleg helyrehozhatlan kárnak lesz okozója. Ezenkívül mint hagyaték tárgyaló biztos, szintén folytonosan a közönség rendelkezésére kell hogy álljon, mert mindig megtörténhetik, hogy a felek valamely ügy elintézésére meghívás nélkül jelennek meg, és ha a közjegyző nincs jelen, ügyöket nem intézhetik. Különben a közjegyző egész ügyködése olyan természetű, hogy szakadatlan permanentiát igényel.

Mindezekre ellenvetésül fel lehetne hozni, hogy a közjegyző

túlteheti magát ezeken a nehézségeken, ha helyettest tart magának. Ez igaz, lehet annál a ki tart vagy tarthat helyettest, hanem ilyen közjegyzők teszik ki a kisebbik részt, a többségnek nincs helyettese, és pedig rajta kívül eső okokból azért, mert nem lehet.

Ez a nagy többség leginkább olyanokból áll, a kik kisebb helyeken és egyedül közjegyzők. Minthogy pedig e kisebb helyek egyszersmind az esküdtbiróságok székhelyén kívül esetleg attól nagyon távol vannak, milyen alkalmatlan állapot fog keletkezni abból, hogy a közjegyző egy 15, esetleg több napi ülészakra kénytelen székhelyétől távol lenni.

A dolog tehát úgy áll, hogy 1900. január hó 1-én életbe lépnek az esküdtbiróságok és ezzel egyidejűleg bekövetkezik az a lehetőség, hogy a közjegyzői hivatás gyakorlása az egész országban folytonos felfüggesztéseknek lesz kitéve, és pedig nem csak két évenként legalább 15 napon keresztül, hanem a XXXIII. törvénycikk 8. §. erejénél fogva a miniszter tetszése szerint minden évben legalább 15 napon keresztül.

Az előadott lehetőség sokkal súlyosabb következményekkel jár, minthogy meg ne érdemelné gondolkozni arról, hogy miképpen lehetne annak bekövetkeztét megakadályozni, vagy legalább a következmények súlyát enyhíteni.

Egy hézag a telekkönyvi rendtartásban.

A telekkönyvi rendtartások 72. §§. bekelezést vagy előjegyzést örökhagyós az örökös ellen csak abban az esetben engednek meg, ha zálogjogról van szó, de tulajdonjogot bekelezni vagy előjegyezni örökös ellen az örökhagyó ingatlanának terhére nem lehet, és pedig nem lehet azért, mert ily értelemben a telekkönyvi rendtartások és pedig sem a magyarországi, sem az erdélyi nem intézkédnek.

Hogy miért van ez így, azt megmagyarázni alig lehet, mert hogy ha az örökös adósságáért zálogjogilag lefoglalni lehet az örökhagyó ingatlanait, az örökös által kiállított adásvételi szerződés alapján vásárló tulajdonjogát bekeleztetni vagy előjegyeztetni képes miért ne lehessen, annak elfogadható okát találni nem tudom.

Az egésznek élete folytonos, a melyet az egyesek halála meg nem szakít, a törvények és törvényes rendszabályok mindig az egészet kell hogy tekintsék és az egyeseket csakis mint az egész-

hez tartozókat. És ha az egyes személyes viszonyai tekintetében halálával az egészre nézve megszűnik is létezni, vagyoni viszonyai tekintetében még legalább egyidőre tovább él személyes halálánál, annyival inkább a halál nem okozhat megszakítást az elhalt tulajdonában volt ingatlan vagyon, hogy úgy mondjam életében.

Az ingatlan vagyon tulajdonos nélkül egy pillanatig sincs. Az elhalt örökhagyó helyébe tulajdonosként halála pillanatában belép az ő örököse, és ez annyival is inkább áll nálunk, a hol az ipso jure örökösödés elve tartatik fenn. Ha tehát ez áll, hogy a vagyonnak van tulajdonosa, akkor a tulajdonjog fogalmából foly az a követelmény, hogy a tulajdonos saját vagyonával szabadon rendelkezessék, tehát azt elidegenithesse is. Minthogy azonban az ingatlanra vonatkozó tulajdon szerzés módjának egyik elengedhetlen feltétele a nyilvánkönyvi bejegyzés, ez esetben, mikor az bár előjegyzés alakjában sem eszközölhető: kétségtelen, hogy a tulajdonjognak törvény által biztosított hatalma korlátozást szenved.

Hogy mi az oka ennek, választ találni — ismételve mondom — nem tudok.

Pedig a gyakorlati életben ez a helyzet sokszor helyrehozhatlan hátrányokkal jár. Ugyanis egy örökös eladja az örökölt, de még telekkönyvileg nevére át nem irt tulajdonát vagy tulajdon részesedését. A vevő megszerzett tulajdonjogát bekelezéssel vagy előjegyzéssel telekkönyvileg biztosítani nem tudja. Az örökös, örökös társai vagy más magát örökösnek vélt egyénnel az örökség felett perbe bonyolódik és ez a per vagy perek évekig tarthatnak, a mely idő alatt vevő a telekkönyvi bejegyzéshez nem juthat. Ellenben az örökös hitelezője azonnal kap feltételes bekelezést vagy előjegyzést, és így történhetik, hogy mikorra a per véget ért, a vevő már csak megterhelt ingatlanra nyerhet tulajdonjogi bekelezést.

Tehát a törvény előnyben részesíti a követelés tulajdonosát maga az ingatlan tulajdonosával szemben, holott megtörténhetik, hogy ez utóbbi joga korábbi, de ha nem is, az egyiknek joga ép oly erős mint a másiké, és mégis az egyikét védi a törvény, a másikat nem hogy védené, de ellenkezőleg, annak érvényesithetését megakadályozza.

Nyugdíjintézetről.

I.

Ugy gondolom találkoznak kartársaim között még olyanok, a kik emlékeznek arra, hogy sok évvel ezelőtt felhívást intéztem volt kartársaimhoz aziránt, hogy a közjegyzők nyugdíjintézetét alakítsuk meg. Az akkori felhívásomnak eredménye nem lett. Voltak néhányan, kik felszólalásomat helyeselték, de oly kevesen, hogy ez a további actióra fel nem bátorított. Évekkel később az országos egyesület kebelében kezdtek az ügy iránt érdeklődni és a nyugdíjintézet tervezetének elkészítését az egyesület közgyűlése a központi választmány feladatává tette. A központi választmány a tervezet elkészítésére nekem adott megbízást, azonban a tervezet, a melyet én készítettem, még tárgyalásra sem került, mert időközben a dr. Charmant Oszkár kartársam készítette tervezetet tárgyalta és fogadta el.

Ezen elfogadott tervezet alapján azonban a nyugdíjintézet mindeddig nem létesült. Legyen szabad tehát nekem az én tervezetemmel előállani, hátha az gyakorlatibb lenne mint az elfogadott tervezet, vagy ha nem is, talán eszmecserére ad alkalmat és a folytatott eszmecsere eredménye lehetne egy a gyakorlati életnek megfelelőbb tervezet.

Mielőtt azonban tervezetemet közzé tenném, óhajtanék meggyőződést szerezni afelől, hogy vajjon kartársaim többsége akar-e ezen kérdéssel foglalkozni vagy nem, mert ha nem, akkor még mindig felesleges az olvasókat olyan munka olvasásával terhelni, a melyet czéltalannak lát.

Kérem azért kartársaimat pár sorban véleményöket velem közölni sziveskedjenek, hogy azokból bátorítást vagy azt a tudatot merithessem, miszerint tervem számára az idő még nem jött el.

Ámbár nem kételkedem afelől, hogy a nyugdíjintézet életbe léptetése üdvös ne lenne, ámbár hiszem, hogy erről kartársaim szintén megvannak győződve, mégis kérnem kell az előleges nyilatkozatot, mert ez igenlés esetében az én indítványomnak egészen más erőt fog adni, mintha az csak izoláltan az én javaslatom marad.

Tájékoztatásul azonban közlöm az alábbiakat :

Az egyesület közgyűlése által elfogadott tervezet a tetszés szerinti önkényes hozzájárulást veszi alapul, azaz a nyugdíjintézetének tagja csak az lenne és így nyugdíjigényre csak annak lenne joga, a ki önkényt belépne és az évi járulékokat fizetné. Ezen az alapon

áll az osztrák nyugdíjintézet és az elfogadott tervezet az osztrák szerint készült. Ez a tervezet nem lépett életbe, dacára annak, hogy — ha jólemlékszem — elég lett volna 20 tag a megalakulásra és dacára annak, hogy az egyesület a 12 frtos tagsági díjakból akkor felgyűlt 10.000 frtot a nyugdíjintézetnek oda adni késznek ajánlkozott, tehát dacára annak, hogy 10.000 forint ajándék volt kilátásba helyezve, nem akadt 20 ember, a ki azt elfogadta volna.

Tehát oly nagy volt az évi hozzájárulási hányad, hogy azt megbirni 20 ember magát képesnek nem érezte.

Az én tervezetem az egésznek köteleességszerű részvétén és a meg nem szünő folytonosságán alapulna. Azaz úgy gondolom, hogy a fungáló közjegyzők fizessék a nyugdíjazott közjegyzők nyugdíját.

A mikor ezt a tételt így pusztán ideállitom, nem kell megijedni, mert a nyugdíjazott közjegyző ezt a nyugdíjt nem fogja ingyenkapni, mert működésének ideje alatt ő épen úgy megfizette nyugdíjazott társáért, mint most neki fizetnek azért, hogy a most fizetőkért később a későbbi nemzedék fizessen. Tehát a most fizető szintén nem fizet ingyen, mert ha eljön az ideje nyugdíjaztatásának, ő ép úgy visszkapja befizetéseit kamatos kamataival és még azonfelül is.

Természetesen az ujonnan megalakuló intézet azonnal nem lesz fizetőképés és az öreg közjegyzők csak feltételesen igényelhetnének ellátást. Tudniillik csak abban az esetben, ha önkénytelenül tagokul jelentkeznének és a szolgálatban eltöltött időre eső összes járulékokat esetleg kamatos kamataival együtt egyszerre vagy meghatározott részletekben befizetnék.

Nem is kellene, hogy az intézet azonnal fizessen, mert természetesen, hogy valaki nyugdíjt élvezhessen, feltételezve van a szolgálatban eltöltött évek bizonyos sorozata és szokás szerint 10 éven belől nyugdíjigényre egy alkalmazottnak sincs kilátása, annál kevésbé jogosultsága.

No már most, ha az új intézet 10 éven belől fizetni nem tartozik, akkor annyi idő épen elég lesz arra, hogy annyira megerősödjék, miszerint a fizetéseket, minden eshetőséget számba véve, akadály nélkül teljesíthesse.

Az esetleg öregebb közjegyzők által egyszerre vagy részletekben kamatokkal együtt befizetendett összegek bizonyára elég alapot fognak képezni arra, hogy az ők esetleg 10 éven belől ese-

dékessé vált igényök kielégítést nyerhessen, de ha teljesen nem lenne elég, bizonyára oly kevéssé venné igénybe az új nyugdíj-alapot, hogy annak kamatait is csak csekély részben emésztene fel.

Minden biztosításnak, és ilyen a kölcsönösségen alapuló nyugdíjintézetnek is alapja és ereje a közönsége egészének hozzájárulás iránti kifejezett vagy hallgatóságos akaratában rejlik. Vagyis azért tudják a biztosító intézetek feleik biztosított összegeit kifizetni, mert biztosítva hiszik és tudják magukat az iránt, hogy az évi biztosítási díjak a jelen és jövő biztosító feleitől be fognak folyni. És ezek a biztosítási díjak, a mellett, hogy magokban véve mérsékeltek, összeségükben oly nagy összeget tesznek ki, hogy a biztosított összegeket fedezik, még a biztosító intézeteknek, valamint részvényeseinek nagy vagyont juttatnak birtokába.

Erre a körülményre, t. i. arra, hogy az évi járulékokat nem emésztik fel az évenként fizetésre esedékes összegek, alapítom én reményemet és arra, hogy a már most 265 egyént számláló közjegyzői testület, ha társaságba áll és nyugdíjintézetet állít fel, az minden valószínűség szerint prosperálni fog. *S. R.*

Illetékügyek. A „Pénzügyi Közlöny“ idei 1. számában két döntvény lett közzé téve: az egyik a 8-ik számú, mely szerint el van döntve, hogy „a m. kir. államvasutak igazgatóságához és üzletvezetőségéhez féláru menetjegy váltására jogosító igazolványért beadandó kérvény *bélyegmentes*“;

a másik a 9. számú döntvény, melyben ki lett mondva, hogy „egynél több jog bejegyzésére, illetőleg törlésére irányuló telekkönyvi beadvány bélyegilletékének meghatározásánál a bejegyeztetni, illetőleg törölni kért jogok összértéke veendő alapul.“

A 8-ik számú döntvény, sajnos, nem érdekli a kir. közjegyzőket, mert nem jogosultak féláru jegyre.

A 9-ik számú döntvény pedig azt jelenti, hogy ha egy kérvényben száz 50 frtot meg nem haladó zálogjog bekebelezése vagy törlése kéretik is, nem kell 100 db. 36 kros bélyeget tenni a kérvényre, hanem csak 1 frt 50 krosot.

Megüresedett a batonyai kir. közjegyzői állás *Hofbauer Sándor* kir. közjegyző elhalálása folytán, helyettesül a szegedi kir. közjegyzőikamara *Szentes Vidor* makói kir. közjegyzőt rendelte ki.

Pályázat nyitott a dévai régi, továbbá Maros-Illyén és Vajda-Hunyadon ujonnan rendszeresített közjegyzői állások betöltésére. Pályázati kérvények f. évi január 14-ig az aradi kir. közjegyzői kamarához voltak benyújtandók.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
---	---------------------------------------	--

TARTALOM: Egyleti élet, közgyűlési jegyzőkönyv. — Zimányi Alajos előterjesztése a codificáló bizottsághoz. — Az új örökösödési eljárásról. — Egy községi jegyző pontossága. — Nyugdíjintézet II. — Az örökbecsű szerződés nem örökösödési szerződés. — Illetékügyek: A házassági szerződések megilletékezése. — Lapszemle.

Egyleti élet.

A folyó évi január 6-án tartott közgyűlés jegyzőkönyvét egész terjedelmében itt közöljük:

Jegyzőkönyv.

Felvéve a magyarországi kir. közjegyzők egyletének Budapesten 1899. évi január hó 6-án tartott rendes évi közgyűléséről.

Jelen voltak: Zimányi Alajos, egyleti elnök, dr. Charmant Oszkár, Dr. Cottély Géza, Gánóczy Flóris, Gaszner Béla, Gesztessy János, Görgey István, Gyurácskay Alajos, Hagymásy Károly, Horovicz Jakab, Jakab Géza, dr. Kormos Béla, dr. Manheimer Ignác, dr. Plihal Viktor, dr. Rónay Károly, dr. Róth Zsigmond, Rupp Zsigmond, Sebesi Ákos, dr. Schilling Rudolf, Szathmáry Lajos és dr. Sziklai Zoltán egyleti tagok.

Mely alkalommal elnök a megjelent tagokat üdvözölvén, a közgyűlést megnyitja s a jegyzőkönyv vezetésével dr. Sziklai Zoltánt bizza meg.

Ez alkalommal: 1. Felolvasta elnök előterjesztését az egylet 1898. évi működéséről, mely is helyeslőleg tudomásul vétetvén, Gánóczy Flóris indítványára elnöknek ügybuzgó s fáradhatlan működéseért köszönet szavaztatik, az elnöki előterjesztés pedig a „Közjegyzők Lapjában“, a „Jog“-ban s a „Jogtudományi Közlöny“-ben egész terjedelmében kinyomatni határoztatik.